

Kauno apskrities AMR valdymo grupės veiklos 2014-2015 m. apžvalga

Kauno visuomenės sveikatos centro
Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės skyrius

Kauno aps. AMR valdymo grupė

Kristina Rudžinskaitė

2016-02-12

Kauno aps. AMR valdymo grupė

- ▶ Įkurta 2014-09-01
- ▶ Sudėtis (20):
 - ▶ Visuomenės sveikatos centras - 2
 - ▶ Teritorinė ligonių kasa - 1
 - ▶ Savivaldybių visuomenės sveikatos biurai - 1 (Kaunas)
 - ▶ Asmens sveikatos priežiūros įstaigos - 9:
 - ▶ Gydytojai - 5 (2 poliklinikos, PSPC, LSMUL, VšĮ)
 - ▶ Infekcijų kontrolės specialistai - 3 (ligoninės)
 - ▶ Laboratorijų atstovai - 1 (LSMUL)
 - ▶ Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija - 1
 - ▶ Savivaldybių gydytojai - 3 (Kaunas, Kauno r., Kėdainiai)
 - ▶ Aukštosios mokyklos - 2 (LSMU)
 - ▶ Teritorinė valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba - 0
 - ▶ Kitos - 1 (vaistinė)

Veikla 2014 m.

- ▶ Straipsnis „Lapkričio 18 d. Europos supratimo apie antibiotikus diena“
- ▶ Interaktyvus klausimas gyventojams, medikams
- ▶ Plakatas „Antibiotikai veiksmingi, bet virusams naikinti nereikalingi“,
- ▶ Skrajutės „Peršalimas? Gripas? Pasveik be antibiotikų“
- ▶ Raštai:
 - ▶ Kvietimas vaistinių tinklams į grupę.
 - ▶ Pasiūlymas dėl meningokokinės infekcijos metodinių rekomendacijų tikslinimo
 - ▶ Pasiūlymas dėl:
 - ▶ A grupės B hemolizinio streptokoko testo įtraukimo į skatinamąsias paslaugas (LR SAM 2015-12-21 įsakymas Nr. V-1487)
 - ▶ CRB tyrimo įtraukimo į skatinamąsias paslaugas
 - ▶ kompensuojamųjų vaistų B grupės sąrašo peržiūrėjimo.

**ANTIBIOTIKAI VEIKSMINGI,
BET VIRUSAMS NAIKINTI
NEREIKALINGI!**

Antibiotikai gydo tik bakterijų sukeltas infekcijas – jie nepadės pasveikti, sergant virusinėmis ligomis, tokiomis kaip peršalimas ar gripas.

Neteisingas antibiotikų vartojimas:

- skatina atsparių bakterijų vystymąsi,
- naikina gerąsias organizmo bakterijas,
- sukelia pašalinius reiškinius.

Antibiotikus galima vartoti tik gydytojiui paskyrus ir būtina laikytis jo nurodymų (dėl gydymo trukmės, dozių ir kt.).

Antibiotikai praranda savo efektyvumą, nes bakterijos tampa atsparios. Antibiotikų efektyvumo išlaikymas – kiekvieno mūsų rankose, vartokime juos atsakingai.

Iniciatyvą Lietuvoje remia:

**Europos
supratimo apie
antibiotikus diena**

Europos sveikatos iniciatyva

**PERŠALIMAS? GRIPAS?
PASVEIK
BE ANTIBIOTIKŲ**

2015 m. veiklos planas

- ▶ Patvirtintas Kauno VSC direktoriaus 2015 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. V-34
- ▶ Veiklos sritys:
 - ▶ Antimikrobinio atsparumo antimikrobiniams preparatams stebėseną
 - ▶ Antimikrobinų preparatų suvartojimo stebėseną
 - ▶ Tinkamo antimikrobinų preparatų vartojimo skatinimas ir diegimas

Renginiai

- ▶ **Seminaras Kėdainiuose** „Antimikrobinio atsparumo problema ir sprendimo būdai“ 2015-04-21
- ▶ **Mokslinė- praktinė konferencija Kaune** „Antimikrobinio atsparumo ir užkrečiamųjų ligų valdymas“ 2015-11-18
- ▶ **Pasitarimas** Kauno apskrities savivaldybių gydytojams ir visuomenės sveikatos biurų vadovams 2015-10-28

- ▶ **Pasitarimas - apskritojo stalo diskusija** dėl *C. difficile* infekcijos valdymo 2015-12-17
- ▶ **Grupės posėdžiai:**
 - ▶ 2015-02-27
 - ▶ 2015-09-09 Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto pranešimas

Straipsniai (8)

- ▶ Aktyvėja Kauno regioninės antimikrobinio atsparumo valdymo grupės narių veikla
- ▶ Pirmasis teisingo antibiotikų skyrimo skatinimo seminaras Kėdainiuose susilaukė specialistų dėmesio
- ▶ Seminaras Kauno regioninės antimikrobinio atsparumo valdymo grupės nariams
- ▶ Kauno regioninės antimikrobinio atsparumo valdymo grupės nariai kėlė kvalifikaciją veterinarinės priežiūros srityje
- ▶ Antimikrobinio atsparumo problemos aptartos su savivaldybių gydytojais ir visuomenės sveikatos biurų vadovais
- ▶ Antibiotikai - nėra panacėja nuo visų ligų
- ▶ Antimikrobinis atsparumas ir neščiųjų skiepijimas nuo gripo - aktualios temos Kaune
- ▶ Specialistai aptarė *Clostridium difficile* problemas Kauno apskrityje

Kitos informavimo priemonės

- ▶ Pranešimai žiniasklaidai:
 - ▶ Lapkričio 18 d. Europos supratimo apie antibiotikus diena
 - ▶ *Clostridium difficile* sukeltas enterokolitas - neracionalaus antibiotikų vartojimo pasekmė
- ▶ Anketa „Įvertink savo žinias apie antibiotikų vartojimą“
- ▶ Reklamjuostė
- ▶ Kauno VSC svetainės „Antibiotikų“ tinklalapio priežiūra ir atnaujinimas

Europos
supratimo apie
antibiotikus diena

Europos sveikatos iniciatyva

- Kauno VSC meniu
- Praneškite mums
- Kokybės politika
- Reorganizavimas
- Struktūra ir kontaktai
- Naujienos
- Teisinė informacija
- Veikla
- Paslaugos
- Nuorodos
- Klauskite
- Renginiai
- Informacija gyventojui
- Naudinga informacija
- Korupcijos prevencija
- ANTIBIOTIKAI**
- GRIPAS
- NEŠČIOSIOS IR GRIPAS
- Apklausa
- Žiniasklaidai

Renginių kalendorius
< 2016 Sausis >

P	A	T	K	P	Š	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ANTIBIOTIKAI

Anketa "Įvertink savo žinias apie antibiotikų vartojimą" Anketos atsakymai

Kauno apskrities antimikrobinio atsparumo valdymo grupė pradėjo veikti 2014 m. rugsėjo 1 d. Grupės veiklos planai ir ataskaitos

Grupės tikslas - spręsti antimikrobinio atsparumo ir antimikrobinų vaistinių preparatų suvartojimo valdymo problemas apskrityje.
Grupės darbo reglamentas

Grupę sudaro įvairių institucijų atstovai: gydytojai, lektoriai, infekcijų kontrolės specialistai, visuomenės sveikatos specialistai, savivaldybių gydytojai, farmacininkai.
Grupės sudėtis

Informacija sveikatos priežiūros specialistams

Greitasis streptokoko nustatymo testas padės atsisakyti nereikalingų antibiotikų
Antimikrobinio atsparumo valdymo reglamentavimas
Antibiotikų skyrimo rekomendacijos
Clostridium difficile infekcijos epidemiologija ir profilaktika
Rankų higiena sveikatos priežiūros įstaigose
Kauno apskrities duomenų analizė

Informacija pacientams

Kas yra atsparumas antibiotikams?
Savigyda antibiotikais: svarbiausia informacija

Kita informacija

Antimikrobinio atsparumo valdymas regione
Jautrumo antimikrobinėms medžiagoms tyrimai

Daugiau informacijos apie antimikrobinį atsparumą ieškokite:
<http://sam.lrv.lt>
www.hl.lt/antibiotikai
www.ulac.lt
<http://ecdc.europa.eu> (lietuviškai)
www.who.int

Kaunovsc.sam.lt/Antibiotikai

Dalomoji medžiaga ASPĮ

Plakatai - 100 vnt.

Lankstinukai - 950 vnt.

Atmink

Kai antibiotikai yra būtini, vartok juos atsakingai

Europos supratimo apie antibiotikus diena

Jei gydytojas paskyrė antibiotiką, laikykitės jo nurodymų kaip jį vartoti, kad galima būtų išvengti atsparių antibiotikams bakterijų atsiradimo.

Jei vartosite antibiotikus, neįkydama apytikrai manoma, kad jie padės atsikurti. Tačiau, vartodami antibiotikus, turite žinoti, kad antibiotikai naikina bakterijas, tačiau neįkydama apytikrai manoma, kad jie padės atsikurti.

Atsparios bakterijos šalia organizme bei gali būti perduodamos kitems žmonėms. Todėl jei vartojate, jeis paskyrė antibiotiką, jį gali būti neįkydama.

Supratimas apie antibiotikus

Išlaikykime antibiotikų efektyvumą

- Laikykites gydytojo nurodymų kada ir kaip vartoti antibiotikus.
- Nefaišykite likusių antibiotikų.
- Paklauskite savo gydytojo ar vaistininko kaip pašalinti likusius antibiotikus.

Daugiau informacijos apie antibiotikus rasite internete: <http://antibiotikais.lt>

**ANTIBIOTIKAI VEIKSMINGI,
BET VIRUSAMS NAIKINTI
NEREIKALINGI!**

Antibiotikai gydo tik bakterijų sukeltas infekcijas – jie nepadės pasveikti, sergant virusinėmis ligomis, tokiomis kaip peršalimas ar gripas.

Neteisingas antibiotikų vartojimas:

- skatina atsparių bakterijų vystymąsi,
- naikina gerąsias organizmo bakterijas,
- sukelia pašalinius reiškinius.

Antibiotikus galima vartoti tik gydytoji paskyrus ir būtina laikytis jo nurodymų (dėl gydymo trukmės, dozių ir kt.).

Antibiotikai praranda savo efektyvumą, nes bakterijos tampa atsparios. Antibiotikų efektyvumo išlaikymas – kiekvieno mūsų rankose, vartokime juos atsakingai.

Iniciatyvą Lietuvoje remia:

Europos supratimo apie antibiotikus diena

Europos sveikatos Komisija

Dalomoji medžiaga mokykloms

- ▶ Plakatai -100 vnt.
- ▶ Komiksai - pagal poreikį

Informacija apie antibiotikus

Antibiotikų atradimas yra vienas svarbiausių vaistų pramonės atradimų praėjusiam amžiuje. Kai kurie mikrobai gali sukelti rimtas ar net mirtinas ligas. Dažniausiai mūsų imuninė sistema sėkmingai kovoja su žalingais mikrobiais, bet kartais jai reikia pagalbos. Antibiotikai yra vaistinės medžiagos, kurias skiria gydytojai slopinti bakterijų augimą arba jas užmušti.

Penicilinas – pirmasis atrastas antibiotikas!

- Milijonai žmonių pasaulyje išgyveno dėka penicilino ir kitų antibiotikų.
- **Aleksandras Flemingas** atrado pirmąjį antibiotiką 1928 metais.
- Jis pastebėjo neįprastą reiškinį, kai pelėsinis grybelis apniko jo bakterijų auginimo lėkštelę.
- Jis pamatė, kad bakterijos aplink išaugusį grybelį neauga, vadinas, kažkas bakterijas užmuša!
- Flemingas pavadino tai bakterijas žudančiu **penicilinu**.
- Apie 1934 metus Flemingas negalėjo išskirti tiek daug penicilino naudojimui, tad jis daugiau netyrinėjo šios medžiagos!
- 1938 metais, **Howard Florey** ir **Ernst Chain** nusprendė dar kartą patikrinti peniciliną. Jie užsibėžė išskirti daugiau penicilino, kad galėtų jį skirti žmonių gydymui. Pirmam jų pacientui penicilinas padėjo, tačiau jo kiekio neužteko ir pacientas mirė!
- Florey ir Chain paėmė savo pelėsių ir nevezė jį mėginius į vieną JAV laboratoriją, kurios darbuotojai padėjo pagaminti daugiau penicilino.
- Penicilinas ir kiti antibiotikai Pasaulinio karo metais išgelbėjo gyvybę 1,5 mln. ligonių.

Atsparumas antibiotikams

- Penicilinas yra labiausiai novatoriškas atradimas vaistų istorijoje, tačiau dėl netinkamo jo naudojimo, žalingi mikrobai tapo atsparūs penicilinui!
- Pastaruoju metu bakterijos laimi kovą prieš antibiotikus, o atrasti naujų antibiotikų taip lengvai nepavyksta.
- Trečdalis jau išrašytų antibiotikų jau neveikia daugelio bakterijų.
- Pirmasis mikrobas, kuris tapo atsparus antibiotikams žinomas kaip auksinis stafilokokas (*Staphylococcus aureus*), kitaip MRSA (Meticilinais atsparus *S. aureus*) - ir tai yra didelė problema ligoninėse.

Ką tu darytum?

NEVARTOK kitoms asmenims skirtų antibiotikų. Yra daug skirtingų rūšių antibiotikų, kurie gydo skirtingas bakterines infekcijas. Kitam asmeniui skirti antibiotikai gali būti netinkami gydyti tavo infekcija.

Gydytojas teisus - antibiotikai veikia tik bakterijų sukeltas infekcijas. Peršalimą ar kosulį dažniausiai sukelia virusai ir žmogaus organizmas pats kovoja su šiais negalavimais.

Harui svarbu laikytis gydytojo nurodymų. Nutraukus gydymo kursą antibiotikais, infekcija gali atsinaujinti, bei išsivystyti antibiotikams atsparios bakterijos.

Higienos institutas
 Didžioji g. 22, LT-01128, Vilnius
 Tel. +370 5 262 4583, Faks. +370 5 262 4663
 El. paštas institutas@hi.lt
 Daugiau informacijos - www.hi.lt/antibiotikai
www.e-bug.eu

Raštai (5)

- ▶ Dėl (meningokokinės infekcijos) metodinių rekomendacijų patikslinimo
- ▶ Dėl antimikrobinio atsparumo valdymo grupės apskrityje veiklos ataskaitų
- ▶ Kvietimas į AMR grupę VMVT
- ▶ Kvietimas į AMR grupę Kauno r. savivaldybės gydytojui
- ▶ Siūlymas papildyti teisės aktus:
 - ▶ UL sukėlėjų sąrašą *C. difficile*,
 - ▶ ataskaitos formą Nr. 4 *C. difficile*

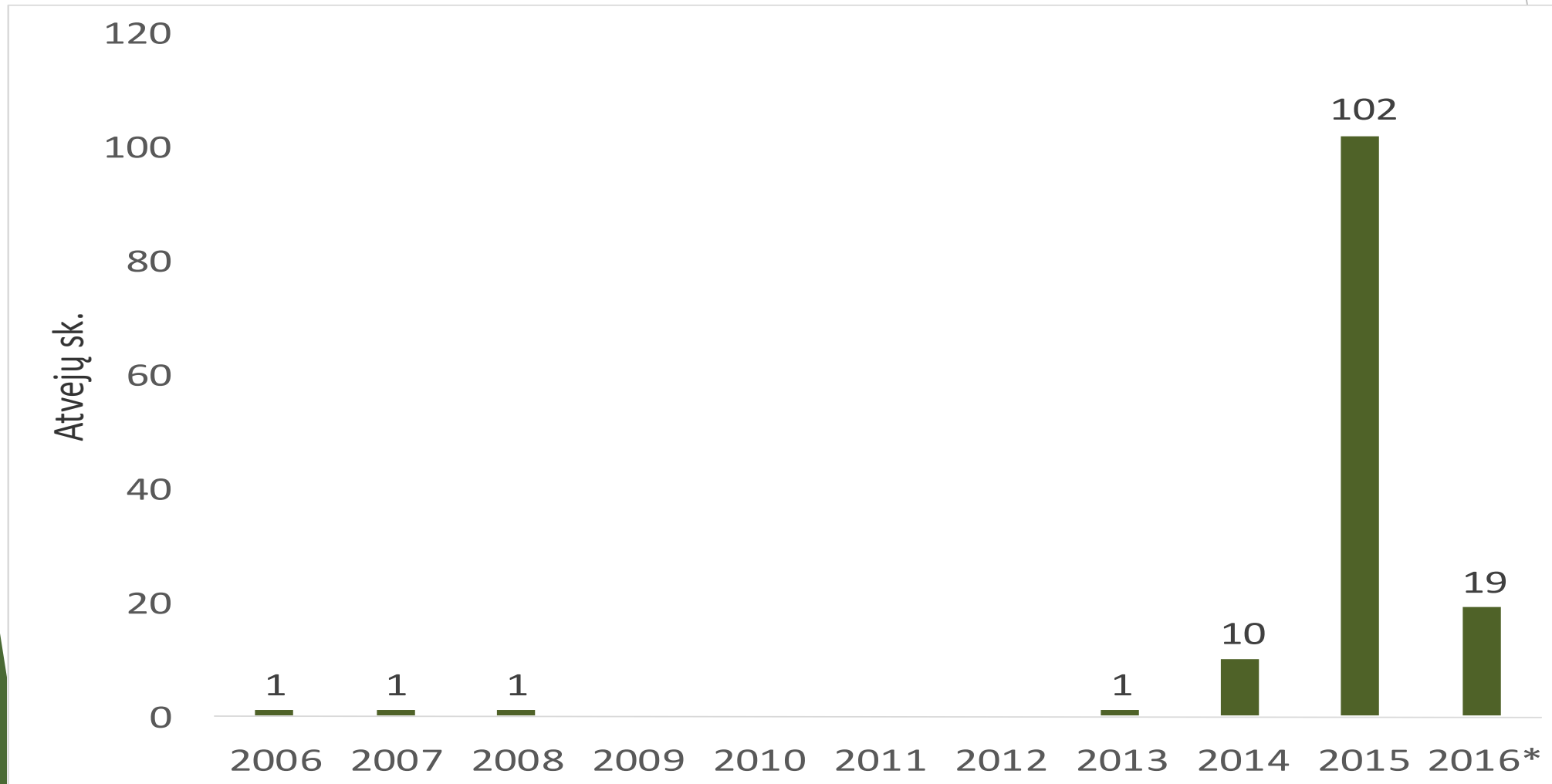
Dokumentų rengimas

- ▶ Kauno visuomenės sveikatos centro direktoriaus 2015-10-06 įsakymas Nr. V-103 „Dėl Kauno apskrities antimikrobinio atsparumo valdymo grupės sudarymo ir darbo reglamento patvirtinimo“

Duomenų analizė

- ▶ *Clostridium difficile* problema Kaune 2015 m.
- ▶ ULSVIS Kauno apskrityje 2014 m. registruotų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų analizė
- ▶ Antibiotikų pardavimai pagal savivaldybių teritorijas, mėnesius ir ATC kodus

C. difficile sukeltas enterokolitas Kauno apskrityje (N=135)

* - iki 2016-02-01

Informacija parduodant AB

Antibiotikai- vartokime juos tinkamai.

INFOBOX¹:

- 80% visų sinusitų, bronchitų, gerklės uždegimų yra virusinės kilmės,
- 40 % žmonių galvoja, kad antibiotikai yra efektyvūs gripo ir peršalimo gydyme,
- 18% žmonių vartoja antibiotikus sirgdami gripu,
- 49% žmonių galvoja, kad antibiotikai padeda nuo peršalimo ir gripo simptomų.

1. Antibiotikus po jūsų apžiūros gali paskirti tik gydytojas

Dauguma viršutinių kvėpavimo takų infekcijų sukelia panašius simptomus, bet jų gydymas gali skirtis. Jeigu jums paskyrė antibiotikus praeitos viršutinių kvėpavimo takų infekcijos atveju ir jie jums padėjo, gali kilti noras juos vartoti ir kito panašaus susirgimo atveju. Vis dėl antibiotikus paskirti gali tik gydytojas po tikslingos jūsų apžiūros. Net jeigu jūsų susirgimui gydyti reikės antibiotikų, prieš tai vartoti gali netikti.

- Niekada neįsiskykite antibiotikų atsargai
- Niekada nevertokite antibiotikų likusių nuo praėjusio sirgimo
- Nesidalinkite antibiotikų likučiais su kitais žmonėmis.

Nelaikykite antibiotikų likučių namuose. Juos galite pristatyti į artimiausią vaistinę tinkamam jų sunaikinimui.

2. Antibiotikai nemalšina skausmo ir negali išgydyti visų ligų

- Antibiotikai- tai ne analgetikai, jie nemalšina skausmo, bendro negalavimo ir karščiavimo.
- Antibiotikai veikia tik bakterines infekcijas ir yra neefektyvūs virusinių infekcijų tokių kaip peršalimas ar gripas atveju.
- Apie 80% bronchitų, sinusitų, ausų ir gerklės infekcijų yra virusinės kilmės, tai yra antibiotikų vartojimas yra netikslingas ir gali būti netgi žalingas.

3. Antibiotikų netinkamas vartojimas, kaip pvz. Peršalimo ar gripo atveju, ne tik nepadės, bet gali sukelti nepageidaujamas reakcijas

Antibiotikų vartojimas peršalus ar sergant gripu jums nepadės. Antibiotikai virusų neveikia ir gali sukelti tokias nepageidaujamas reakcijas kaip viduriavimas, pykinimas ar odos bėrimas. Antibiotikų vartojimas sergant lengvomis bakterinėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis tokiomis kaip sinusitis, gerklės uždegimas, bronchitas ar ausies skausmas dažniausiai yra nereikalingas, nes mūsų imuninė sistema gali su jomis puikiai susitvarkyti.

Dauguma simptomų, kurie atsiranda šių infekcijų metu palengvėja vartojant nereceptinius vaistus, kuriuos galima įsigyti vaistinėje. Antibiotikų vartojimas nepalengvins simptomų ir nesutrumpins negalavimo eigos.

Jeigu simptomai užsitęsia ar kelia susirūpinimą, svarbu kreiptis į savo šeimos gydytoją. Jeigu jus tikrai užklupo ūmi bakterinė infekcija tokia kaip pvz., plaučių uždegimas, gydytojas jums paskirs tinkamą antibiotikų.

4. Pasveikti reikia laiko

Spaudimas eiti į darbą, užsiimti namų ruoša sergant gali sukelti daug streso jūsų organizmui. Apsilankyti pas gydytoją ar leisti sau pailsėti yra labai sunku tiek laiko tiek finansine prasme, o kartis gali būti ir neįmanoma. Žinojimas kaip valdyti savo simptomus padės tinkamai valdyti savo savijautą. Tinkamus produktus simptomų valdymui jums visada padės pasirinkti vaistininkas.

Daugumoje viršutinių kvėpavimo takų atvejų simptomai gali testis (tiek vartojant antibiotikus ar be jų):

Vidutinė viršutinių kvėpavimo infekcijų trukmė suaugusiems ²	
Ausų uždegimas	4 dienas
Gerklės skausmas	1 savaitė
Bendras peršalimas	1,5 savaitės
Gripas	2 savaitės
Bėganti ar užsikimšusi nosis	1,5 savaitės
Sinusitas	2,5 savaitės
Bronchitas	3 savaitės

Jeigu simptomai nelengvėja ar nepraeina, pasikonsultuokite su savo vaistininku arba gydytoju.

5. Pajutę viršutinių kvėpavimo takų infekcijų simptomus klauskite patarimo profesionalaus CAMELIA vaistininko

Vaistininkas jums rekomenduos tinkamiausias vaistinėje esančias priemones pagal jūsų simptomus, individualią riziką ir patogumą. Visada prašykite profesionalaus patarimo ypatingai jei vartojate kitus vaistus pvz., savo lėtinės ligos simptomams valdyti.

- Analgetikai malšina skausmą, negalavimą ir mažina temperatūrą,
- Prieš uždegiminiai vaistai, toki kaip pastilės ar purškiami vaistai nuo gerklės uždegimo mažins skausmą ir palengvins rijimą,
- Preparatai nuo kosuliu palengvins kosulį, padės atsikosėti,
- Purškalas nuo nosies, sisteminis dekongestantas atkims jūsų kvėpavimo takus, leis lengviau kvėpuoti,
- Antihistamininiai preparatai palengvins nosies užburkimą, čiaudulį ir niežulį.
- Imunitetą stiprinančios priemonės padės sutrumpinti ligos eigą ir padės išvengti komplikacijų.

Pakankamas kiekis skysčių ir poilsis padės lengviau pasveikti.

Dokumento pabaiga ■

¹ Eurobarometer http://ec.europa.eu/health/antimicrobial_resistance/docs/ebs_407_en.pdf

² Table adapted from 'Get better without antibiotics', Health Service Executive Ireland, and 'Patients antibiotic information leaflet', Royal College of General Practitioners. Available from: http://www.hse.ie/eng/services/news/Get_better_without_antibiotics_leaflet.pdf and <http://www.rcgp.org.uk/clinical-and-research/target-antibiotics-toolkit/patient-information-leaflets.aspx>

Děkoju už děmesj